

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter L., Weisz H. és Krausz V. törszédjében.

A Kúria.

Gagern Miksa báró galgóczi mandátumát tegnap a Kúria megsemmisítette.

Se joga, se oka nincs senkinek arra, hogy a Kúria ítéletének igazságos voltában kételkedjék. Ha így ítél, volt rá oka s meg kell nyugodni benne.

Mert nem úgy van már, mint régen szokott lenni, a mikor a választások fölött nem egy igazságos fórum, hanem, a miniszterelnök ítélkezett, nem éppen Salamoni bölcseséggel és igazságossággal. A melyik tetszett neki, arra kimondotta a placet-et, a melyik nem volt inye szerint, azt megsemmisítette az ő mindenben engedelmes képviselői bíráló-bizottságai által. Előfordult, hogy 50 percentre kiegyeztek, megkegyelmeztek egy kormánypárti és egy függetlenségi párti mandátumnak, mint a Széchenyi gróf és a Károlyi Gábor gróf mandátumaival történt az öreg Tisza virágjában.

Most azonban nem úgy lesz és nagyon nem lesz úgy. A Kúria nézi a törvényeket, nézi a szabálytalanságokat és bölcsesége szerint szigorú, pártatlan ítéletet hoz.

Hogyan ne érdekelne ez most bennünket székesfejérváriakat, hiszen Zichy Jenő gróf mandátuma is a levegőben lóg még. Nem tudjuk, hogy meddig üdvözölhetjük még a nemes gróftot városunk országgyűlési képviselőjének. Fura a hely-

zet most is, de még furább lesz ezután, ha majd a mandátum sorsáról intézkedni fognak. Ha majd elrendelik a kihallgatást, a száz és száz tanu beidézését, a kik kötelesek eskü alatt fognak vallani az igazság mellett. Január 21-re volna a tárgyalás kitűzve, de a kilátások olyanok, hogy könnyen megtörténhetik, miszerint ezen bonyolult mandátum sorsát a jövő év folyamán el sem fogják dönteni. Mert a Kúria nem hamarkodhat el semmit. Az ő tekintélye oly mocsoktalanul áll az ország közvéleménye előtt, hogy ahhoz a gyanúnak semmiféle árnyéka sem férhet, az ő ítéletében mindenkinek meg kell nyugodni, így ha alapos és minden tekintetben megokolt ítéletet kíván hozni, az ügyet egész nyíltában úgy át kell vizsgálnia, hogy az igazolt mandátum tisztaságához a kértelynek árnyéka se férhessen. A mikor a képviselőház bíráló bizottságai intézték el a mandátumok sorsát, akkor is betartott a vizsgálat öt-hat hónapig, annál inkább megtörténhetik ez most a Kuriánál, a melynek alaposágát és lassu megfontoltságát eddig senki sem vonta kétségbe. Lesznek esztendő s pörök, lehet, hogy a régi megéri majd az utat.

Tehát rettegjétek képviselők, a kik nem találtattatok igazaknak! A szigorú arcú Kúria nem fog kegyelmezni senkinek. Ha bármi foltot talál rajtatok, irgalmatlanul kitessékel a tisztelt Ház padjaiból és ti kezdhettek azt az áldatlan harcot,

csúszást és mászást előlrol, a mint az idén szeptember és október havában cselekedtetek.

A végén pedig megtehetjük azt a megjegyzést, hogy ha titkos választás volna s ha a községenkint való szavazás érvénybe lépett volna, kevesebb dolga volna a Kuriának, kevesebb aggodalmuk a képviselőjelölteknek is, a választóknak is és nem fordulna elő annyi igazságtalanság és visszaélés, mint a hogy most történik.

Azt hisszük, a keserű tapasztalás rá fogja vinni a tisztelt Házat erre az igazságra!

Az autonomiáról.

Ezt a hitet ez ideig csak szórványosan találtuk világi katolikusainknál s azért félni lehet, hogy a nyert jogok kezökben könnyen kétélű fegyverré válhatnak, melylyel legérzékenyebben az egyházat sebesíthetnék. Nem hiába idegenkedett boldogult Steiner püspök a tervezett autonomiától. Nem hihetjük, hogy a jelen helyzettel meg lett volna elégedve, hisz nem egy esetben kellett éreznie a liberális kormányknak illetéktelen gyámkodását, de azért a tervezett autonomia nem kellett se testének se lelkének, mert meg volt arról győződve, hogy annak létesülése az egyház szomorú helyzetén semmit sem lendít.

Az országos autonomiával még csak meg lehetne valahogy barátkozni, ha segítségével az

zem, nagyon is érzem, hogy nekem már itt nincs mit keresnem.

S mintha egy hosszú, édes álomból ébredtem volna szomorú, fájdalmas valóra, egyszerre új kép tárul elém. Csendes hallgató kép.

Nem az élok kedvéért jöttem én ide, nem azokat keresem. Tekintetem oda téved a karomon függő koszorura. Még egyszer betekintek a fehér házba, s aztán nehéz lélekkel megyek tovább, mint a vándor, kit kiűztek, durva szóval kiutasítottak.

Itt vagyok hát újra. Mint az alvajáró úgy jöttem én ide.

A halványan fénylő hold bevilágítja utamat s látom az apró, kopottas fakereszteket. Szomorú fejfái egy-egy szerető szívének, egy-egy kedves halottnak. Itt-ott egy-egy koszorút himbál a csendes alkonyi szellő.

A lelkeket újra elfogja valami sejtelmes vágyódás. Csendesen lopódom a sírok között tovább. Itt-ott a szemembe ötlök egy név a fejfákon. Valami régi jó ismerősnek a neve. Ez is meghalt, úgy elgondolom, — s aztán eszembe jut az én halottam.

Tekintetemet végig hordozom itt a halottak csendes birodalmán és látok egy kicsi, fehér márványkeresztet. Messziről meg lehet látni, nincs több márvány kereszt a mi temetőnkben. Könny futja át a szemem s csak sietek oda, ahhoz a kicsi márvány kereszthez.

Sokáig néztem azt a kis sirhalomot. Tekin-

tetem odatapad arra a fehér keresztre. Egy hervadt koszoru leng rajta. Talán az, mit én tettem rá egy éve ilyenkor. Aztán meg odaborulok a földre, két káommal átfogom a keresztet s aztán zokogok úgy, amint férfi csak zokoghat.

Itt a magamé vagyok újra; szabad könyveznem, szabad zokognom. Egy éven át mosolyogtam a többiekkel. Napról-napra titkoltam, takargattam a kint. Gyűjtöttem a fájdalmat, a gyötrelmet, hogy itt, ennél az egyszerű sirhalomnál kiönthessem azt.

Áhitatos, imádkozó kegyelettel teszem a keresztre koszorúmat. Magam kötöttem. Minden virágjára könnyem hullott alá, minden levelével lelkemnek egy-egy édes álmát, rózsaszínű ábrándját hagynom itt.

Tán ez a kis szomorufűz is megérti a fájdalmam? Mintha lágyabban suhogna, mintha vigasztalna! Pedig hiába! Ez a kis sirhalom nem engedi, hogy vigaszt leljek. Itt él a lelkemben, látom mindig. Elöttem van álmaimban is a kis fehér kereszt s rajta e név: Illuzió.

S ha erre gondolok, akkor csak elfog a vágyódás, hogy odahagyjak mindent s idejőjtek a mi kis temetőnkbe, ide, hol ez a kis szomorú fűz örkődik az én halottam örök álma fölött.

Nagyon drága nekem az a kis sirhalom. Egy élet boldogsága, minden reménye nyugszik alatta. Ami nekem legkedvesebb volt, mi lelkemnek lelke volt, az pihen alatta.

Azért jövök ide. Elhozom magammal minden keserűségét szívemnek s boldogabb vagyok

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Temetőben.

Itt vagyok hát újra. Mint az alvajáró, úgy jöttem én ide. Elfogta a lelkem újra valami erős, sejtelmes vágyódás, hogy jöjjenek, siessenek erre az egyszerű helyre, ebbe a kicsi faluba. És én jöttem.

S most, hogy végig megyek az akácós utcán, hogy be-betekintek a szegényes paraszti házakba, valami jóleső megnyugvás tölti el a lelkem.

Csak megyek előre... A lelkem meg visszaszáll a multba. Mintha akáccillat szállna ide hozzám, pedig alig virul itt-ott egy-egy zöld ág. De hát én már itt csak azt látom, a mi elmúlt. Virágfakadást, bimbónyitást, — mikor hervad minden; boldogságot, szerelmet, mikor siratni jöttem.

És mikor befordulok az alvégre, akkor meg éppen úgy érzem, mintha csak tegnap jártam volna itt. Halványan fénylő hold világítja be az utat előttem. Már messziről látom a nagy fehér házat ott a falu végén. Megyek, megyek... üzetve ezer emléktől. Csak akkor állok meg, mikor oda érek a fehér házhoz.

Világosság szűrődik át az ablakon. Betekintek. Kereselek valakit.

És mikor látom, hogy mind idegen ember ül ott a szobában, akkor elszorul a szívem. Ér-

államtól teljesen függetleníthetők magunkat, de a hitközségi autonómia ellen minden plebánusnak tiltakoznia kellene; ennél időtlenebb intézményt képzelni sem lehet. Eddig is elég baja volt a plebánusoknak az iskolaszékkel; ezental nemcsak az iskola-ügy, hanem minden hitközségi ügy alkotmányosan lesz elintézve. A plebánus teljes függésbe jön hűveivel szemben, a minnek van értelme a protestánsoknál, a hol a pap a népek delegátusa, de itt sem szolgál a hűvélet emelésére. Ellenkezéleg: pártokra tépi a nyáját, mert minden testületben van ellenzék, szítja a lelkes iránti bizalmatlanságot, a párt-szenvedélyt, a mi pastoráció szempontból éppen nem ideális állapot. Az ellenzékre szükség van ugyan a parlamentben, de nem a lelkipásztorkodásban, hol a szeretetnek oly nagy szerepe van, hol a cor unum et anima una elvének kell érvényesülnie. Miért vegyük magunkra e nyűgöt? Tán rossz az eddigi administráció? Tán elégtelen az esperesi ellenőrzés? Tán több lesz akkor a gyónó, áldozó? Hát ha nem nyerünk vele előnyöket, csak bilincseket, akkor az egyház szabadsága nevében az ilyen autonómia ellen tiltakoznunk kell.

Észak Amerikában régóta honos a hitközségi autonómia, a mi ott érthető, mert nincsenek rendszeresített beneficiumok, mint nálunk; a nép tartja fenn lelkeszét, a minnek természetes következménye, hogy a lelkesz lealázó függő helyzetben van a hűvekkel szemben. Volt alkalmam amerikai papnak véleményét hallani ez autonómia körül, a mely mindent, csak dicséretet nem tartalmaz; ezt okolja, hogy a hűvélet sok tekintetben pang az Egyesült Államokban.

Egyházmegyénkben is van elrettentő példa, hogy ne lelkesedjünk a hitközségi autonómiáért. Tudok egy plebániát, a melynek bizonyos finánciális ügyeit egy világiakból álló testület kezeli; de az Isten a megmondhatója, hogy nincs hitközség, melylyel annyi baja volna az esperesnek, egyházmegyei hivatalnak, mint ezzel. Angyal legyen az a plebánus, hogy e testületnek igazságtalan gyanúsításait, pöffeszkedő praepotentiáját elviselni képes legyen.

P. Weiss nem habozik kimondani, hogy a laikus elem nagy befolyása az egyházi ügyek intézésében határozottan káros következményeket von maga után. »A laikus uralom tulsúlya —

itt az elhagyott, magányos sirhalomnál, szivettépő keserűségben, — mint ott a nagy világban ezernyi élvezt között.

Ez a halott az én halottam. Nekem van csak jogom hozzá.

S ilyenkor, mikor fa, bokor hullatni kezdi levelét, akkor eljövök én ide a mi kis falunkba, a mi kis falunk temető-kertjébe.

Ismernek, meg is süvegelnek az ismerősök s batáságos mosolylyal mondják, hogy milyen jó vagyok, csak nem feledkezem el róluk, minden évben beköszöntök hozzájuk.

Szegény jó emberek ti, azt hiszitek, miatokat jöttem én ide. Nem. Megmondom őszintén nem gondoltam én rátok. Mikor én idejövök, lelkem messze száll töletek s ha veletek beszéllek is, gondolatom csak elszáll oda a faluvégre. A hosszú utnak vége csak a kis fehér márvány kereszt, az a kis szomoruan lengő, lágyan susogó fű... Itt vagyok én otthon, ez az én világom...

Magasan jár a göncölszekere, a kis szomorú fű rám veti árnyékát. Valami fázós, borongós érzés járja át egész valomat. Könnym is kiapad. A lelkem, a szivem is mintha megszibadt volna.

Remegve állok föl. Szemeimmel végig csokolom annak a kis sirnak minden göröngyét, minden porszemét. A kis keresztől meg elélem tündöklők fényesen, aranyosan az az egy szó: Illuzió.

Isten veled! Elhagylak, hogy egy év múlva újra visszatérjek hozzád. Addig járom újra utta-

ugyomond — mindig az egyház kárára ütött ki, akár az uralkodó, akár a nép gyakorolta ezt az uralmat. Intő példa gyanánt fölhozza Franciaországot. A világi elem tán sehol sem oly áldozatkész és tevékeny, mint Franciaországban, és mégis alig van valahol a katolicizmusnak kétségbeejtőbb helyzete, mint itt. Sok oka van ennek ugyomond, de egyik főokát abban találja, hogy a kleusnak elenyésző csekély része van a katolikus mozgalmakban; a világiak mindenütt lefojlalják maguknak a vezér-szerepeket.

Hogy e pontban helyes és időszerű megoldást találjunk, ezt egyik legsürgősebb teendőnek tartja. A megoldástól függ, hogy a kornak demokratikus iránya ne bajt, hanem áldást hozzon, hogy az úgynevezett keresztény demokracia az egyháznak szövetségese hatalmává nőjje ki magát, ne pedig újabb bilincseket hozzon, melyek súlyosabbak, mint a bizantinizmus.

Ne csodálkozzanak, hogy a püspöki kar $\frac{2}{3}$ részben idegenkedik a világi autonómiától. Nagyon elhibázott érvelésnek kell tartanunk azt, melylyel a Havi Közölny cikkirója a püspöki karral szemben a tervezett autonómia védelmére a konkordatumokra és a »commissio catholicára« hivatkozik. A konkordatumokat az egyház sohasem kötötte jószántából, a kényszerhelyzet vitte rá, hogy magasabb érdekeket védelmezzon; a commissio catholica pedig szintén nem az egyház, hanem a jozefinizmus talaján nőtt. Igaza van Mezőföldinek, hogy a világi autonómia Róma helyeslésevel sohasem fog találkozni s ha létesül is legfőlebb a tolerari posse patentjét nyerheti meg. Az emberi testben minden szervnek megvan a maga sajátos funkciója; az összes szerveknek összehangzó tevékenysége tartja fenn és élíti az egész szervezetet. A láb csak a járásra alkalmas, a kéz a munkára, a gyomor az emésztésre, a szív a vérszállításra, az agy tartja a kormánygyeplőt. Fölforgatók a természetes rend és lehetetlenségre vállalkozni, ha kézzel akaránk járni, a lábbal gondolkozni. Az egyház szervezete is egy ilyen megállapodott, minden részében meghatározott szervezet, a hol minden egyes tagnak meg van a sajátos funkciója. Az Isten által megállapított rendet forogná föl az, ki fölcserelné a szerepeket. A fej, az irányító a püspöki kar, a laikus elem ezen szervezetben legfőlebb a

lan utamat, keresve a fényt, a meleget. S aztán újra visszatérek hozzád s majd eluszosogom neked, hogy hiába kerestelek, nem találalak

Itt érzem csak igazán, hogy mennyire a tied voltam, mennyire szerelmes voltam beléd, s hogy fájt, mikor tettemnek kellett.

Isten veled!

Te kis szomorufűz maradj velem. Légy hűséges öre csendes álmainak. Lesd el minden pillanatát e kedves halottnak s majd sutogd föllembe akkor... akkor...

Megyek. Mennem kell. Várnak rám. De itt hagyom lelkemet, álmaim s szomorú sóhajok, könnyeim nyomán térek vissza hozzád újra

Addig is pihenj nyugodtan boldogan

Ahogy végig megyek a kis falu akácós utcáján, úgy érzem mintha akácvirág illata szállna ide hozzám. Mintha mámorban ringatná agyamat, lelkemet... Régi múlt időknek illatos világa...

Virágnylást, bimbófakadást látok, mikor hervadás ütött tanyát sárga levelű zörög a fák alatt boldogságot, szerelmet sóvárog a lelkem, mikor siratni jöttem, siratni egy illatos virág szomorú halottját.

Még egyszer visszafordulok. Bucsut intek falumnak, meg annak a kedves halottnak s aztán könnyel szememben, világot csáló mosolylyal ajkamon megyek tovább uttalan utakon, hol bokor se zöldül, ... hol virág se nyílik...

Deér.

kar szerepét játszhatja. Ott a politikai tér, elég tágas, azt átengedhetjük neki, legyen ott védelmezője az egyháznak a kultúrával szemben, legyen jogainak ügyvédje; de ne áhitozzék az egyházban még világi vonatkozású ügyekben sem az agy szerepére, mert ez nem illeti meg, erre alkalmatlan. Ez az egyház föltagása, ez nyilatkozik meg mindazon határozataiban, melyekkel a világi elem: az uralkodók, és egyesek hatalmi tulkapásai ellen a századok folyamán védekezett.

Ne akarja senki érveléseimet azzal az elcsépeelt alternatívával agyoncsapni, hogy mi jobb: a mai állapot-e, vagy a tervezett autonómia? Erre azt válaszolom, hogy a mai állapot törhetetlen, ez ellen küzdeni elodázhatlan kötelességünk, de egyuttal tagadom Mezőföldivel a fölállított alternatívát. Mert van még egy harmadik lehetőség is, t. i. a tökéletes autonómia, a mely nemcsak az államtól, hanem a hűvektől való függetlenségben is áll. Ezen lehetőség elől zárjuk el beláthatatlan időkre az utat, ha már egyszer olyan tökéletes intézménnyel, mint a milyeu a tervezett autonómia beérjük, és vele kezünk megkötyük. Ettől a bilincstől nehezebb lesz megszabadulni mint az államtól, mert magunk raktuk kezreinkre.

(Vége.)

R.

UJDONSÁGOK.

Jótékonyág. Dr. Városvy Gyula megyés püspökünk még el sem foglalta püspöki székrét, nemes szívének melegezt máris érezteti s teszi ezt első sorban a szegényekkel. Azokat a könnyeket törli ő le először, a melyek a legfájdalmasabbak, oda siet, a hol a legnagyobb szükség van az emberbaráti szeretetre. Az apostolok utódja máris a szegények atyja. Ezt igazolják az alábbi köszönő sorok:

Mélt. Városvy Gyula megyés püspök ur a helybeli szegények nyomorának enyhítésére, a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából, a védnökségem alatt álló helybeli jótékony nőegyletnek 200 korona összeget volt kegyes küldeni. A jótékony lelkületű főpásztornak ezen kegyességeért hálával nyilvánított legmélyebb köszönetem. Szögyény Marich Julia, védnök.

A női-munka kiállítás megnyitása.

Agyon volt csapva a vasárnapi korzó. Hol vannak a mi szép fejevári hölgyeink, a kiknek bájos arcában, köszöneteseinket jutalmazó édes mosolyában gyönyörködni szoktunk? Hja, persze tetszett volna ott lenni az uraknak is (ha ugyan lett volna még hely) a kiállítás megnyitásán, a melyre büszkén mentek el a hölgyek, mert egyik legszebb képességükkel brilliroztak; büszkén mentünk el mi is, mert a mi hölgyeink piciny kacsoinak remekekben akartunk gyönyörködni. Már tizenegy óra után ott suhogtak az izléses szép ruhák a Magyar Király szálloda folyosóján, a bejárat előtt, már ekkor telve volt a lég Ylang-Ylang, heliotrop, meg a jó ég tudja miféle édes, bódító illattal. A bejáratnál Szögyény Marich Julia és gróf Zichy Jenő elnökök álltak; a vendégek tekintélyes számát gróf Cziráky Antal nevével, bájos leányával Keglevich Rózsa grófnővel, Zurna altábornagy, kezületi parancsnok, Karoly János nagyprepost, Huszár Agoston alispán, Harra-nék József polgármester, Daróczy István

törvényszéki elnök, gróf *Festetich* Bennó, *Tóth* Aladár, *Heinrich* Lajos főügyész stb. ékesítették. Fiáth Pál báró főispánt ez alkalommal mély gyászba tartotta vissza a megjelenéstől.

Gróf *Zichy* Jenő elnök a hatóságok fejéihz intézett megnyitó beszédében szép szavakkal, a remekül sikerült kiállítás ügye iránt érzett érthető lelkesedéssel hívta föl a figyelmet eme kiállítás kulturális fontosságára, a mely nemcsak a női kézimunkák terén, hanem az általános műveltség, a szép és nemes dolgok kellő méltánylása szempontjából is hatalmas lendületnek a hírnöke. Igazán büszke lehet városunk arra, hogy e szép cél eléréséhez ily hatalmas tényezővel járul. A vendégeket gróf *Zichy* Jenő elnök és dr. *Czapáry* László titkár kalauzolták, kétségbevonhatlan jeleit adva tájékoztatásukkal ama buzgóságnak, amelylyel a kiállítás nemes ügyét tanulmányozták. Az elismerés nem is hiányzott, mert jutalmát nyerték fáradozásuknak az őszinte bámulatban, amelylyel a kellemesen meglepett vendégek a legtöbb kiállított tárgy szépségének adóztak. A kiállítás megtekintése után ismerkedő ebéd volt a »Magyar Király« szálloda éttermében, melyen úgy a helybeli, mint a vidéki notabilitások nagy számban vettek részt.

Ami a kiállítás megtekintésének financiáját illeti, valóban csekélységnek tartjuk a negyven fillér belépő díjat, ami az ott látható remekművek megtekintésére jogosít és tudja azt, hogy nem akad majd jóízű hölgy, aki legalább egyszer is meg ne tekintené a kiállítást, inkább az urak figyelmét hívjuk fel rá; legyen egyetlen több okuk, amiért hölgyeikre büszkék legyenek.

— **Az új püspökök prekonizációja.** A november 24-iki szokásos konzisztorium ez évben nem tartatott meg s így az új püspököknek e napra várt prekonizációja is halasztást szenvedett. Közvetlen a vatikáni körökből nyert értesülésünk szerint a tartandó konzisztorium határnapja még nincs biztosan megállapítva s nincs kizárva az sem, hogy Ő Szentsége az ujonnan kinevezett püspököket ezuttal »breve« útján fogja prekonizálni.

— **Bezöky—Madarász.** Nem politikai afférről van szó, sőt egyáltalán nem szabad semmi rosszra gondolni, mikor ezt a két gömbölyű nevet egymás mellé írjuk. A képviselői eszme kifolyásaként történt, hogy *Bezöky* Józsefet a legszerepeltetőbb esperest, illetőleg kerületi tanfelügyelőt (a ki a munkár. kívül minden egyéb esperesi dekorációval ékeskedik) kerületének nemes bizalma azzal a tiszteletreméltó megbízással látta el, hogy a tanítók özegei és árvái nyugdíjügyében forduljon a kerület képviselőjéhez Madarász Józsefhez és kérje föl, hogy kérelmüket alkalomadtán a képviselőház, esetleg a miniszter előtt tolmácsolja. Madarász apó természetesen a legnagyobb örömmel fogadta kerületének ezen kimagasló alakját és szem- és fültanuk állítása alapján minden módon igyekezett őt magának meghódítani, (a mit némelyek arra magyaráznak, hogy *Bezöky* József, tekintve az ő nagy népszerűségét, esetleg néppárti programmal ellenjelöltje is lehet Madarász apónak). A legzavartabb megígérté, hogy az általa benyújtott kérvényt a képviselőház színe elé fogja terjeszteni

és minden lehető el-fog követni a jogos és méltányos kérelem teljesítése érdekében. Azután még soká beszélgetett *Bezöky*vel a kerület ügyeiről s legszívesebben kérdezősködött vendége körülményeiről, a kinek egyéniségét tekintve, mindenesetre derült hangulatban váltak el egymástól.

— **Szobrok megáldása.** Folyó hó 1-én a vaáli plebánia templomnak nagy ünnepe volt, mert *Kriszány* János t. kanonok és esperes-plebános ur *Turiniús* Sebő helybeli plebános és *Schmall* György káplán segédkezése mellett több szobrot benediktált. Jézus szt. Szive, Szűz Mária szt. Szive, szt. József, szt. Antal és Segítő Szűz szobrát szép beszéd kíséretével — a szentek tiszteletéről — és a szent képek, szobrok tiszteletéről tartván hosszabb elmélkedést. A szobor-szentelés után *Turiniús* Sebő plebános a legm. Oltáriszentség kitételével a nagymisét énekelte. Délután pedig *Schmall* György káplán a szt. Antal intézmény hasznáról tartott predikációt.

— **Esküvő.** Dr. Gazdy Jenő postai segéd-titkár ma vezette oltárhoz Krajszik Aranka kisasszonyt, Krajszik Béla javítóintézeti igazgató bájos leányát.

— **Az ominózus ipartestületi ügy.** Ismerik már olvasóink *Krónhoffer* Dezső péksegéd táppénz-kiutalási ügyét s a kik *Krónhoffer* Antal ipartestületi jegyzővel nem rokonszenveznek, szeretnék volna a szabálytalanságot a nyakába sózni, sőt juttattak a maliciából egy kis adagot *Schmölcz* József ipart. tiszviselőnek is, a kinek ügybuzgalmához, intakt jelleméhez szó nem férhet. Boros Sándor alelnök okulhat a vasárnapi igazgatósági ülés határozataiból s beláthatja, hogy a személyi harc áldatlan. Reé főkapitány elnökölten ezen ülésen s miután az ez ügyben hozott határozatok megsemmisítették, az igazgatóság kimondotta, hogy a táppénz kiutalványása törvényes és jogos volt, mert konstátáltott, hogy *Kronhoffer* Dezső tényleg beteg volt, munkában nem volt s a hibát dr. Árokay Antal pénztári orvos követte el, a miért a fegyelmi eljárás elrendeltetett. A Boros-család a Lhotka ajkán még *Kronhoffer* Antal ipart. jegyző ellen is kérte a fegyelmi eljárás megindítását, ez azonban hatalmas fiaskövel végződött.

— **Egy önzetlen ember.** Minap tárgyaltak Rác-Almásón Isten tudja hányadszor a községi iskolának államivá tételéről és meg is szavazta a bölcs kupaktanács, ugyancsak Isten tudja, hogy hányadszor. Az állam bölcs és önmaga iránt nagylelkű: építettek iskolákat s föl is szereltek a magatok költségén, aztán átadják nekem s fizettek minden gyermek után 5 korona tandíjat, a mit majd én zsebelek be s mindennek fejében küldök nektek tanítókat, a minőket én akarok, esetleg egy pár napkeletit is, hogy a kath. község gyermekeit megerősítsék hitükben. A bölcs tanács minderre egy-néhány józan kuruczot kivéve, azt mondja: Ammen! A községnek azonban nincs pénze iskolaépítésre, de van annál több a vicinális vasutra fölött — adóssága. Tehát új adósságot, új terhet a nép nyakába! De háia Isten, vannak még jóra való, derék keresztény férfiak, a kik nem tűrhetik már a nép végleges elnyomorodását s lelkük egész önzetlen szeretetével vannak, hogy kivegyék népünk kezéből a liberális atyafiak által neki hagyott koldusbotot. Ilyen ember, áldja meg érte a magyarok Istene, a derék ráczalmási földbirtokos, *Lehóczky* Dániel. Ő felállt az említett községi gyűlésen s ajánlotta, hogy ne terheljük meg új adóval a népet, hanem ő a maga részéről minden hold földje után ad az iskolára 2 koronát. Van neki 200 holdja. Természetes, hogy a 2000 holdas napkeleti új

földes urak, pedig van ám Almáson több is, hevesen tiltakoztak az ilyen nagylelkűség ellen. *Lehóczky* Dániel különben a ráczalmási keresztény szövetséget elnöke s mindenütt ott van, hol a jó ügynek férfiakra van szüksége

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Hekele* István helybeli lakos adótitstet a sárbogárdi kir. adóhivatalhoz ellenőrnök nevezte ki.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága holnap d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart a selyemgyár létesítése, illetve *Hedrich* Gusztáv ajánlata, továbbá a Budai-ut, Apáca-, Ósz- és Kigyó-utcák bürkolata tárgyában.

— **Vörösmarty születése helyéről.** Az Orsz. Magy. Iskola Egyesület a költőkirály tavalyi 100-ik születési évfordulja alkalmából tudvalevőleg 500 koronás alapítványt tett le oly célból, hogy annak kamatai a K.-Nyéken fennálló iskolák tanulóinak két legkiválóbbja között, egy évenként december 1-én tartandó ünnepélyen, szavalati verseny jutalmaként kiadassanak. Az alapítólevél rendelkezéseivel képest tartatott meg az idén is e hazafias ünnepély, mely vasárnap d. u., a bíráló bizottság működésével kezdődött. E bizottság ugyanis meghallgatta a községben levő négy felekezeti iskola 2—2 tanulójának szavalatát, kik mindannyian a Szózat-ot adták elő. Azután sorshúzás útján eldöntetett, hogy az iskolák közül melyik két iskola növendékei részesíthetők az idén a 10 10 K-ban megállapított jutalomban. A sors ezuttal a r. k. és az izr. iskoláknak kedvezett. Jövőre tehát sorshúzás nélkül az ev. ref. és a gróf-tanyai urad. iskola egy-egy növendéke lesz jutalmazandó. Szavazás útján a bizottság többsége *Sztarek* Géza r. k. és *Boros* Endre izr. tanulóknak ítélte oda a díjakat, melyeket *Faragó* József községi bíró lelkes, buzditó szavak kíséretében és már a szomszéd nagyteremben egybegyűlt község előtt nyújtott át a meghatott kis győzteseknek. A szép ünnepélynek kimagasló részét képezte *Urházy* Sándor megnyitó beszéde, mely mély hatást tett a jelenlévőkre. Szép volt *Gross* Ignác Vörösmarty-ról felolvasott értekezése, valamint a kis szereplők többféle hazafias szavalata. A kedves kis *Kutassy* Ella r. k. IV. oszt. tanuló a köztetszés ismételt nyilánításai között, szabatos, nyugodt előadásában ismertette Vörösmarty életrajzát. A Himmuss áhitatjeljes éneklése után a rendező bizottság nevében *Dennth* Gyula zárta be rövid pár szóval a szépen sikerült Vörösmarty ünnepélyt. Az a nemes cél, melylyel az O. M. I. E. fent említett alapítványt tette, immár kétség-telenül el van érve. Az évenként rendezendő nyéki Vörösmarty-ünnepek a költő-fejedelem szelleme szerinti lángoló hazafiságot terjesztik és Vörösmarty dicső emléke iránti kegyelet ápolása mellett az emberbaráti jótékonyt is szolgálják.

— **Vörösmarty ünnepély.** A Fejérmegye egyetemi ifjaiból alkult »Fejérvármegyei-Kör« a »Somogy-Csurgói-Kör« közreműködésével Vörösmarty Mihály születésnapjának emlékére a budapesti újváros háza (váci-utca) dísztermében, 1901. évi december hó 8-án délelőtt fél 11 órakor Vörösmarty-ünnepélyt rendez. Műsor. 1. Szózat. Énekli a műegyetemi Mérnök-Daloskör. 2. Megnyitó beszéd. Mondja *Kiss* István, a Fejérvármegyei Kör elnöke. 3. Oda, *Vargha* Gyulától. Szavalja *Melha* Armand. 4. Emlékezés Vörösmartyra. Fölolvassa dr. *Ferency* József műegyetemi ny. r. tanár. 5. Szép Ilonka. Vörösmartytól Szavalja *Maller* Béla. 6. Részlet Vörösmarty Maróth bánjából *Előadják* *Hajnal* Sándor (Bod), *Édes* Jenő (Maróth). 7. Vén cigány, Vörösmartytól. Szavalja *Szabó* Alajos. 8. Zárszó. Mondja *Molnár* Aladár, a Somogy-Csurgói Kör elnöke. 9. Hymnus. Énekli a műegyetemi Mérnök-Daloskör.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadja a tekintetes városi tisztikar és fogadják mindazok, kik felejtethetetlen, szeretett férjem, jó atyánk *Krammer* Pál nyugalmazott városi számvevő váratlan gyászszos elhunytá alkalmából a temetésen megjelenni, a ravatalra koszorút tenni és a végítzettségén való részvétel által pótolhatatlan vesztésünk felett oly mélyen érzett fájdalomunkat enyhíteni kegyesek voltak, ez uton is őszinte hálás köszönetünk. A gyászoló család.

— **Háztulajdonosok figyelmébe.** Reé István rfökapitány a téli idő beálltával a következő hirdetményt bocsájtotta ki: »Székesfejérvár szab. kir. város területén érvényben levő 7307/t. 884. helyhatósági szabályrendelet értelmében havazások alkalmával minden ház tulajdonosa, bérlője vagy felügyelője köteles telke utcavonala előtti térről a havat járdaszélességben azonnal, éjjeli havazás után pedig a kora reggeli órákban eltisztítani, a hótól megtisztított helyeket pedig homok vagy fűrészpórral, hamuval vagy más alkalmas anyaggal behinteni. Tekintettel arra, hogy a beállott havazások alkalmával a háztulajdonosok illetve házfelügyelők egy része eme kötelezettségének eleget nem tett, nehogy az esetleg beállható szerencsétlenség legyen az első intelem a polgári köteleesség teljesítésére: a közönség testi épségének megvédése érdekében, ez uton is figyelmeztetem s felszólítom az érdekelteket, hogy fentebbi köteleységüknek a jövőben annál is inkább eleget tegyenek, mert mulasztás esetén az illetők a fent hivatkozott szabályrendelet 6. §-a értelmében kihágási eljárás alá fognak vétetni.«

— **A cigányok.** Olyanok, mint az ezerfejjű hydra, ha ma itt elcsipik őket, holnap a szomszédban tűnnek elő. Csipnek, lopnak, rabolnak, a hogy az alkalom magával hozza. *Rekman* György magyar-almási lakos boronákat szokott szállítani a megyébe. Útja Sár-Keresztur felé vitte őt, a mikor a kóbor cigányokkal akasztotta össze a rossz sorsa. Azok persze rögtön lefélélték, elvették a pénzt — szerencséjére csak három koronát — s megszábadították egy-két főlösegesebbnek látszó ruhadarabjától is, lévén a hidegek közeledtével arra nekik is alapos szükségük. De nem sokáig parádézta benne, mert *Rekman* a majorba érve alarmozta a segítséget s a csendőrök csakhamar el is csípték s Fejérvárra beszállították a karavánt, a hol a szabadégi tanyánál mindenesetre barátságosabb helyiségről fognak a számukra gondoskodni, jól is tartják őket s ők megelégedetten dörzsölik a kezüket az alkalmas téli szállásért. Ilyen a cigány! Nem jobb volna-e ezeknek a huszonöt?!

— **Meglepett vendégek.** Babotai József selyem-utcai lakos régi tejvári szokás szerint a vasárnap délután szőlőhegyi pinczéjében szokta eltölteni. Így tett folyó hó 1-én is. A délutáni órákban kiballagott a Demkőhegyre s közeledvén a szőlőjéhez, már készen tartotta a hajlék-kulcsot, hogy az uti fáradságokat mielőbb enyhítse egy-két ital borral. Nagy volt azonban meglepetése, midőn a hajlékot nyitva találta, vignóta s szapora pohárkocintás járta odabenn. Két legényember: Papp Imre és Rosta Szabó István elvezették a hegy levét, a kik, mert a gazda ijedében szólni sem tudott, könnyű szíprral elinaltak a kellemetlen meglepetés után. Babotai körültekintett ezután a portáján s legnagyobb sajnálatára egy akó bor, három nadrág, meg egy dolmány hiányát konstataálta. Mivel két ember egy akó bor elfogyasztására egy délután folyamán alig képes, nem lehetetlen, hogy a hivatlan vendégek többen is voltak. A rendőrség az eset bejelentése után nyomban megindította a nyomozó eljárást, a legényeket azonban eddig nem sikerült elfogni.

— **Tűz a szőlőhegyen.** *Kocsis* István helybeli lakosnak már évek óta a Budai-ut mentén levő szőlőbéli faalkotmány nyújt szállást, mely tegnap a tűz martaléka lett. A délutáni órákban burgonyát sütött a gazda s valószínűleg ettől fogott tüzet a fabódé, melynek oltásához kivonult a tüzoltóság, de megmenteni a végpusztulástól nem lehetett. A bódé elégését nem sajnálta volna *Kocsis*, ruháit annál inkább, de főleg egyik dolmányát, melyben 190 frtot rejtgetett. Bemeit az égő faalkotmányba s onnan súlyos égési sebekkel tudott menekülni. Beszállították a Szent-György kórházba. A kár mintegy 1000 korona.

— **Előrelátó betörők.** *Csizmadia* László pénzügyi titkár, amint vasárnap a ráchegyí prés-házába lépett, két idegen poharat talált az asztalán és egy jókora lyukat a présháza tetején. Nyilván két gondos gentleman vitte oda a poharakat, a kik a rögtönzött szelelő lyukon behatolva tán még a pincébe is szándékoztak, — de amint a mellélkel ábra fényesen igazolta — a borhoz nem férhettek.

— **Automobil-csizma.** A hét mérföldet lévő csizma meséje átkivánczolik a valóságba. Ha igaz, a mit egy bázei ujság világgá hirdet, egy derék svájci mérnök kitalálta, hogyan lehessen automobilon járni — gyalog. Olyan csizmát eszelt ki, a melynek a talpában vagy a talpa alatt gép van. A gép nem nagyobb egy korcsolyánál és a segédmélvel minden sietés nélkül tizennégy kilométert gyalogolhat az ember'óránkint. Érdekes kis találmány és remélhetőleg nem is kerül többbe, mint egy négyesfogat, vagy egy automobil. (B. H.) ???

SZÍNHÁZ.

1901. november 30.

Bányamester. Ezt a jól ismert fülbemászó zenéjű darabot ugyszólván üres ház előtt játszották. *Ferency* (Alartin bányamester e napon igazán remekelt s erős férfias bányász-alakításához jól illt *Dulich* Mariska (Nelli) könnyed, sympatikus hangja és szereplése. *Hucksládt* Irén (Fichtenau) rutinos énekét — tekintve fád játékát — még *Kalmár* (Roderik) ügyes játéka és duett-tenorja sem menthette meg. *Tisztai* (Zwack) ismét kimutatta az ő jó operett temperamentumát, mert rég ismert komikumát csak megtettezte sikerült énekével.

1901. december 1.

Maróth bán. A nagy költőkirály születési évfordulója alkalmából játszották ezt az alkotását vasárnap délután. Hej! ha a sugó nem lett volna ott!

1901. december 1. Este.

San-Toy. Ez már megérdemelte a szépen telt házat. Főti Frida (cimpzerep) aranyos kis fiuleány volt; Szalóczy Irén (Dudley) a Tisztay (Csuli) szárnysegédletével nemes versenyre kelt veie, a közönség pedig gyönyörködött mindkettejökben. *Ferenczyt* (Bobbie) is megtapsolták — szép baritonjéért. Oly harmonikus volt az ensemble, hogy végül *Árnyay* (Jenho) azt hitte, hogy ő is jól játszott.

1901. december 2.

Párisi szegények. Ilyen éles ellentétekre fektett és életigazságokból összerótt dráma — habár mint láttuk mély hatást tett a zóna-estély kis közönségére — telt házat összehozni nem fog. *Halmay* (Planterose) kítőnő alakítása, gúnytól és alázattal vegyes intrikája vezette az est sikerét. Igen jó alakítást mutatott *Havass* (Andor), nemkülönbön Amtoinette szerepében *Lányi* Irma. *Árnyay* (Ville brune) pedig meglátszott, hogy több gondnal dolgozta ki szerepét, mint másokor.

— **Gazdy Ananka vendégszereplése** — itthon. Figyelmeztetjük a közönséget a holnapi műsor-változásra, amely egyszersmind kellemes meglepetéssel is jár, amennyiben *Gazdy* Ananka szép játékában fogunk gyönyörködni *Ibsen Nórájában*, *Mérsékeltlen leszállított áru jegyek* úgy ez alkalommal, mint egyébkor is *Krausz* Verona Nádor-utcai dohán,tözsdejében kaphatók.

IRODALOM.

— **Az Oktató Népkönyvtár** 1901. évi évfolyamának 11. száma megjelent. A tartalom, a mely minden tekintetben ajánlja e népies vállalatot, a következő: 1. Mozaik: Ajánlat Mária oltalmába (vers). Teendőink decemberben. — Hítbuzgalmi: A babona. — Hazánk: A magy. katolikusok nagyhete. Víziut, Fiume felé. Választások. Az országház megalakult. Három új püspök. — Külföld: Az ifjú spanyol király. Franciaország. Törökország: A német trónörökös. Kréta szigetének felszabadítása. Orosz-kinai

egyezség. Iszákosság ellen. — Háztartás, konyha: Rizsleves. Velősgombóclevés. — Hasznos tudnivalók: A kávé helyes pörkölése. Rézedények tisztítása. — Megperzselődött fehérnemű. — Vegyesek. — Múltató. — Találós kérdések: Férfinév-talány. Név-rejtvény. — 2. A hivek apostolkodása. (Das Laien-apostolat.) Ifjaknak és véneknek tanulságos könyv. Irta Wetzel Xav. Ferenc Fordította Domonkos István. (Folyt.) IV. A hivek apostolkodása a könyvüretesség terén. V. A hivek apostolkodása a csatában. VI. A hivek apostolkodása a műhelyben. VII. A hivek apostolkodása uton-utfélen. VIII. A katonák apostolkodása. IX. A betegeknek apostolkodása. — Végzetül még egy pár szót. A tizedik évfolyamban lévő folyóirat, a melynek célja népies, vallásos és tanulságos irodalmi művek terjesztése, mindenkép méltó a pártolásra. A csekély ár, csinos kiállítás évenként 48 ivért a 4 korona előfizetés nem sok. Megrendelhető az Oktató Népkönyvtár szerkesztőségében, Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 32.

FRANK BALÁZS

kutmes ter (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást, ásást, szivatytu-javitást, vízvezeték és fűdőberendezéseket. Minden e szakbavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

TROPON tápláló és erősítő szer, a legjobb és legolcsóbb fehérnyekészítmény, kapható a következő alakokban:

TROPON por-alakban, a hus legtáplálóbb része, tiszta fehérnye, ételkekhez keverve tápláló erejüket sokszorososan fokozza.

VAS-TROPON egyesíti magában a vas vérképző és a fehérnye izomerősítő hatását. A **vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség** legjobb orvszere.

TROPON-CACAO a legtáplálóbb reggeli ital, tiszerte táplálóbb, mint a közönséges cacao, melynek legfinomabb fajtájával készül.

TROPON-GYERMEK-TAP-LISZT a legértelmesebb és legmegbízhatóbb gyermek-táplálék. Egyedül igazi pótszere az anyatejnek. Nagy Tropon (fehérnye) tartalma következtben tápláló ereje nagyobb, mint minden más tápliztás.

Betegok, üdülők, egészségesek legjobb tápláléka: a *Tropon*. Mindenkinek hasznára válik, mert rendkívül tápláló és legkönnyebben emészthető. A hus legtáplálóbb részét: **fehérnyét** tartalmazza minden emészthetetlen részétl megtisztítva. Étellekhez keverve tápláló erejüket sokszorososan fokozza. A leggyöngébb gyomor is elbirja a *Tropon*t, melytől hamarosan megnövekedik az ember testi ereje és munkaképessége, fokozódik az életkedve és szellemi munkabírása. *Tropon* kapható minden gyógyszerárban.

Hirdetések

a »FEJÉRMEGYEI NAPLÓ« részére

jutányos áron vétetnek fel.